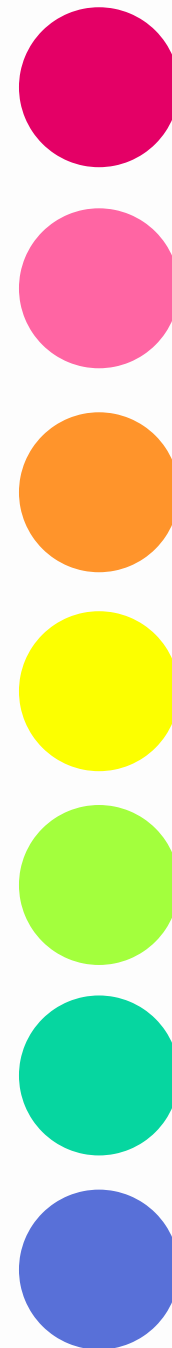

**Te
hogyan
látod?**

Gyerekjelentés a gyerekjogok helyzetéről

MAGYARORSZÁG, 2019

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ

1

MÓDSZERTAN

3

OKTATÁS

- ISKOLÁK JELLEMZŐI
- ISKOLAI FEGYELMEZÉS
- SZABADIDŐ

4

RÉSZVÉTEL

- VÉLEMÉNY
- INFORMÁCIÓ

6

BIZTONSÁG

- BIZTONSÁG OTTHON
- BIZTONSÁG AZ ISKOLÁBAN
- BIZTONSÁG A LAKÓHELYEN
- BIZTONSÁG AZ INTERNETEN
- INFORMÁCIÓ A BÁNTALMAZÁSRÓL

8

ESÉLYEGYENLŐSÉG

- MENEKÜLTEK

10

CSALÁD

- AZ EGYÜTT TÖLTÖTT IDŐ
- FEGYELMEZÉS

11

EGÉSZSÉG

- ORVOSI ELLÁTÁS
- MENTÁLIS EGÉSZSÉG
- SZEXUALITÁS
- DROG, ALKOHOL

12

JÖVŐ

14

VISSZAJELZÉS

15

ELŐSZÓ

Képzeljünk magunk elé egy magyarországi tizenévest. Vajon hogyan él? Mi vár rá az iskolában, mit csinálhat délután, hogyan bánnak vele, milyenek látja a jövőt? Hallják-e azt, ami neki fontos, látják-e benne az embert? Az állam és a civilek nézőpontját sokan ismerik a gyerekek helyzetéről, de ahhoz, hogy valóban megtudjuk, hogy érzik magukat a gyerekek, itt az idő, hogy ezúttal az ő válaszaikra figyeljünk.

A Hintalovon Gyermekjogi Alapítványnak és diákönkénteseinek, a Gyermekjogi Követeknek a kezdeményezésére elkészült **Magyarország első gyerekjelentése** a gyerekjogok helyzetéről.

2018. novemberől 2019. márciusig közel **5300 gyerek** mondta el a véleményét arról, milyen Magyarországon felnőni. Szerették volna, hogy az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága az ő oldalukat is megismerje, amikor a gyerekek hazai helyzetét vizsgálja. A gyerekek 7 témában osztották meg a tapasztalataikat egy online kérdőívben és fókuszcsoportos beszélgetések alkalmával. A jelentés mindvégig a gyerekek véleményére és érzéseire fókuszált, mely ugyan nem azonos a jogaik érvényesülésével, de egyformán fontos annak megítéléséhez.

Mi a legfontosabb a gyerekek számára?

A gyerekek számára a legfontosabb kérdés az **oktatás**. Szerintük Magyarország elsősorban azzal tudja jobbá tenni a gyerekek helyzetét, ha jó minőségű oktatást és álláslehetőségeket biztosít.

Leginkább az foglalkoztatja őket, hogy mennyire hasznos, amit tanulnak, a jövőt illető legfőbb aggodalmuk pedig, hogy nem találnak állást. Tisztességes, felelősségteljes életre vágnak, tanulni, dolgozni szeretnének. Tisztában vannak a tanulás jelentőségével, és megfelelő környezetet szeretnének hozzá.

Ez nem csak az oktatási rendszeren múlik: ahol az iskola biztonságos, vidám hely, és a tanárok tisztelettel bánnak velük, ott a tananyagot is az átlagnál többen látják hasznosnak. A jó iskolákban nagyobb a tanuláskedv, mégis, 10-ből csak 1 gyerek számára öröm a tanulás, és a gyerekek ötöde szerint túl sok a bántalmazás az iskolákban.

A második legfontosabb téma a gyerekek számára, hogy **több lehetőséget kapjanak az ország jövőjével kapcsolatos döntések befolyásolására**.

Míg a családban a véleményük figyelembevétele szinte általános, az országos vagy helyi ügyekben csak negyedük érzi úgy, hogy számít a véleménye. Az oktatás helyzete miatt az utóbbi években több ezer diák vonult az utcára, de jelentős azoknak a száma is, akik nem tartják eredményesnek, hogy így álljanak ki ezért a célért (17%), vagy egyszerűen tartanak ennek következményeitől (9%). A gyerekek részvétele a különféle őket érintő ügyekben ugyanakkor minden szintéren pozitív hatásokkal bír.

A felmérés igazolta, hogy véleményük figyelembevétele szoros kapcsolatban áll a biztonságérzetükkel és azzal, hogy mennyire érzik úgy, hogy elfogadják őket.

OKTATÁS

RÉSZVÉTEL

BIZTONSÁG

ESÉLY-
EGYENLŐSÉG

CSALÁD

EGÉSZSÉG

JÖVŐ

A harmadik kiemelkedő kérdés a gyerekek számára **az elfogadás és az egyenlő bánásmód**. A kitöltők fele szerint jobban meg kell küzdenie az álmaiért, mint a társainak. Ez összefügg a kérdőív összes területével, ami lényegében megmutatja, hogy a gyerekjogok tiszteletének hiánya miként rombolja a gyerekek esélyeit, önbizalmát és kibontakozását.

Szembeűnő, hogy az érzelmi biztonság sokkal hangsúlyosabb számukra, mint a fizikai biztonság. A biztonságérzetük és elégedettségük jobban függ az emberi tényezőktől, mint a környezeti faktoroktól. Szerintük például az iskolát az tenné főként biztonságosabbá, ha senkivel nem bánnának rosszabbul, csak mert különbözik a többiektől, és több olyan felnőtt dolgozna ott, akihez bizalommal fordulhatnának, és nem a biztonságtechnikai intézkedések vagy a fizikai környezet. Az egyenlő esélyekhez jutás érdekében is fontosabbnak tartják az elfogadást és odafigyelést, mint a szolgáltatásokhoz, támogatásokhoz való hozzáférést; de az orvosi ellátásban is jobban számít szerintük a szakemberek viselkedése és bánásmódja, mint a kórházak állapota.

A gyerekek fontos szerepet tulajdonítanak a **környezetvédelmi intézkedéseknek** is. A klímaváltozással szembeni fellépés jelentőségét közel ugyanolyan arányban hangsúlyozzák a helyzetük javítása érdekében tett legfontosabb kérések között, mint az elfogadást, és egyúttal ez a gyerekek második legfőbb aggodalma is. Ezzel együtt a kérdőív többi részében ez kevésbé jelent meg.

A gyerekek számára legfontosabb 3+1 kérdés híven tükrözi a gyermekjogok 3+1 pillérét, a gondoskodást, a részvételt, a védelmet és a megelőzést. Mindegyikre szükségük van ahhoz, hogy kibontakozhassanak, és abban számítanak az államra, hogy ezek feltételeit biztosítsa, elősegítse.

Különböző háttér, különböző lehetőségek

Jogaik érvényesülését sokszor másként látják a különböző háttérű gyerekek.

Néhány kérdésben **jelentős eltérés van a nemek között** is. A fiúk például inkább érzik úgy, hogy figyelembe veszik a véleményüket (különösen a közügyek terén), a tájékozódás során kevesebb akadályt érzékelnek, a lakóhelyükön és az interneten nagyobb biztonságban érzik magukat. A felnőtt társadalom gondolkodásáról árulkodik az is, hogy a lányokkal többet beszélnek a szexualitásról, drogokról és alkoholról.

Nagyban meghatározza egy gyerek jövőjét az is, hogy **milyen iskolába jár**. A többi iskolatípushoz képest a szakiskolások, szakközépiskolások kevesebb szabadidős tevékenységben tudnak részt venni anyagi és hozzáférésebeli okok miatt, gyakoribb az iskolai bántalmazás, nehezebben tudnak tájékozódni, és kevesebb információhoz jutnak a szexualitással, a drogokkal és az alkohollal kapcsolatban.

Az **életkor** elsősorban a véleményük figyelembevételénél és a tájékoztatásnál, tájékozódásnál játszott szerepet, a településtípusok pedig a politikai narratívákhoz kapcsolható témák mentén voltak meghatározóak.

A diáktüntetésekéről, a menekültekről pozitívabban gondolkodnak **a fővárosi gyerekek**, mint a falusiak, míg a falvakban a biztonságérzetük és a közügyekben való beleszólásuk magasabb. A különbségeknek nagy része tehát olyan, ami a környezeten, felnőtteken múlik, nem a gyerekeken.

Mit tanítunk a gyerekeknek?

A gyerekek az alapján tanulnak meg gondolkodni, ahogyan megmutatjuk nekik a világot. A többségük számára fontos, hogy tájékozottak legyenek a világ dolgairól, de közel felük sok mindent nem ért abból, amit olvas, miközben a friss híreket szeretné megtudni. Jelentős részük nem jut információkhoz a bántalmazásról, ahogy a drog és a szexualitás is tabu. **A szabad szavas válaszaikban dominálnak a politikai narratívák, a médiát tematizáló beszédtemák és kifejezések.**

Felelősségünk van abban, hogy milyen szavakat és értelemzési kereteket adunk nekik a világ megismerésére.

A jogok ismerete segít a gyerekeknek eligazodni abban, hogyan bánhatnak velük, és kölcsönösségre, egymás tiszteletére tanítja őket. Hiába lenne ez az egyik legerősebb eszközünk a gyerekek megvédésére, támogatására, **feleannyian hallottak a jogaikról, mint a kötelességeikről – 5 gyerekből csak 2-en.**

A kampány népszerűsítése sem lett volna sikeres, ha a jogaikat említve szólítjuk meg őket. Az ENSZ felé történő kötelező jelentéstétel a gyerekek helyzetéről egy távoli, ismeretlen jogérvényesítő eszköz egy olyan állami ígéret (a Gyermekjogi egyezmény végrehajtása Magyarországon) érdekében, amiről a gyerekek nem is tudják, hogy létezik. Annál fontosabb lehetőség ugyanakkor minden felnőtt, döntéshozó és ENSZ Gyermekjogi Bizottsági tag számára, hogy megmutassuk a gyerekeknek, hogy hatással lehetnek az életükre, és számít a véleményük.

Aki fontosnak tartja tehát a gyerekek jóllétét, most olvasson figyelmesen – a véleményük figyelembevétele nélkül nem lehetünk sem sikeresek, sem hitelesek a jogaik érvényesítésében.

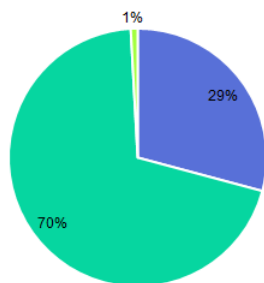
MÓDSZERTAN

2018. november 20. és 2019. március 31. között **5230 gyerek** mondta el a véleményét egy online kérdőíven keresztül (ábrák), és 7 helyszínen közel **50 hátrányos helyzetű és fogyatékossgal élő gyerekekkel** készült fókuszcsoporthoz interjú. A jelentés az ő véleményüket mutatja be.

További részletek a gyerekrészvétel és az adatfelvétel módszertanáról, etikai szempontjairól a Kutatási jelentésben olvashatók.

NEM

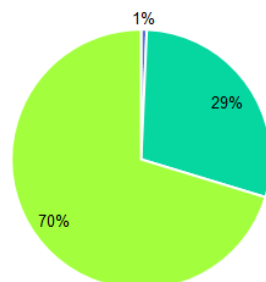
■ fiú ■ lány ■ non-bináris

*Nonbináris neműek: Azok a kitöltők, akik sem a fiúkhoz, sem a lányokhoz nem sorolták magukat. Leggyakrabban a „nonbináris”, „genderfluid” vagy „transznemű” kifejezéseket használták saját jellemzésükre. A továbbiakban nonbináris neműekként utalunk rájuk. A releváns kérdésekben a komolyan vehető, szűrt válaszokkal dolgoztunk (44 fő), de az alacsony elemszám miatt általában nem lehetett következtetéseket megfogalmazni a csoportról.

KOR

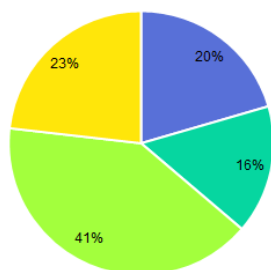
■ 9 vagy kevesebb
■ 10-14
■ 15-17

**9 év és alattiak: A véleménynyilvánítás független volt az életkortól, ennek határait csak az alkalmazott módszertan korlátozta. A 10 éven aluli kitöltőkről ugyanakkor az alacsony elemszám miatt (36 fő) nem lehet következtetéseket megfogalmazni.

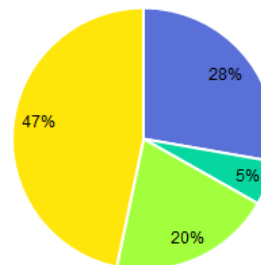
■ Főváros ■ Megyeszékhely
■ Város ■ Falu

TELEPÜLÉSTÍPUS

ISKOLATÍPUS

■ általános iskola
■ szakiskola, szakközépiskola
■ szakgimnázium
■ gimnázium

Az online kérdőívről:

Az **anonim**, online kérdőív **7 témára** kérdezett rá, amelyek megegyeztek a jelentés főbb témáival. A kérdések megfogalmazásánál a Eurochild „Europe Kids Want” kérdőíve és az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának korábbi dokumentumai, kérdései (COs, LOIPR) szolgáltak alapul. A **nyílt felhívás** lehetővé tette, hogy korosztályi és földrajzi megkötés nélkül minden **18 éven aluli gyerek** elmondhassa a véleményét az ENSZ-nek.

A kutatás **korlátja**, hogy külön mintavétel nélkül, a kérdőív általános és célzott népszerűsítésén keresztül (pl. iskolák, diákszervezetek megszólítása), valamint a közösségi médiában való hirdetése révén juttattuk el a kitöltőkhöz.

A kérdőív **csak online és magyar nyelven volt elérhető**, illetve készült belőle hallássérülteknek szóló változat is.

***Az iskolák rendszere 2016 óta

- Általános iskolák: 1–8. évfolyamon alapfokú oktatást biztosító intézmények.
- Középfokú szakmai képzést adó iskolák a 9. évfolyamtól:
  - Szakiskolák: A sajátos nevelési igényű tanulókat készítik fel szakmai vizsgára.
  - Szakközépiskolák: 3 év után szakképzést, majd igény esetén további 2 év után érettségi vizsgát adó intézmények.
  - Szakgimnáziumok: 4 év után szakmai érettségit adó intézmények, további 1 év után technikai képzés is szerezhető.
- Gimnáziumok: A 12. évfolyam után érettségi vizsgát adó intézmények, amelyek az általános iskolák 4., 6. vagy 8. évfolyama után is elkezdhetők. Kiegészülhet 1 év nyelvi felkészítéssel, amelyre a 9. évfolyam előtt kerül sor. A legnépszerűbb középfokú intézménytípus.

Széles körű összefogás:

A jelentés körüli kampány kezdeményezője és szakmai vezetője a **Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány** és középiskolás önkéntesei, a Gyermekjogi Követek. Széles körű összefogás eredménye, hiszen a 2018. óta negyedévente megrendezett előkészítő találkozón **6 szervezet** képviselői vettek részt. **A kampányhoz közel 20 szakmai szervezet, illetve számos tanár és önkéntes csatlakozott**, munkájukat külön segédanyag is segítette.

Gyerekek a kampányban:

A kampány szervezésében a kezdetektől fogva aktívan részt vett **6 középiskolás gyerek**. A Gyermekjogi Követek dolgoztak a kérdőív fejlesztésén, népszerűsítésén, közösségi médiakampányt indítottak, közreműködtek az adatok értelmezésében, a jelentés elkészítésében. A kampányanyagok szabad felhasználásával bármely gyerek vagy felnőtt tehetett azért, hogy minél több gyerekhez eljuthasson a kérdőív.

OKTATÁS

„Én az iskolában csak a barátok miatt szeretek lenni, semmi másért.”

„Brutálisan magas óraszámok a gimnáziumban, amik mellett nem lehet csak kimerülésig tenni bármit is. Az elvárás marad, de a teljesítményünk romlik. Nem véletlenül. Nincs meg a kellő idő arra, hogy a testi-lelki egészségünkre odafigyeljünk, és ezáltal romlik az agyi teljesítményünk, valamint a fizikai is. Biztos van megoldás arra, hogy reggel, amikor megyek iskolába és este, amikor haza, ne halál fáradt embereket lássak.”

„A magyar oktatási rendszer borzalmas. 50%-a a tananyagnak teljesen felesleges, nem hagynak minket elmélyedni abban, amivel tényleg foglalkozni szeretnénk.”

AZ ISKOLÁK JELLEMZŐI

Mi jellemzi az iskoládat?

A gyerekek 93%-a szerint az iskolákat leginkább az jellemzi, illetve az határozza meg a minőségüket, hogy **mennyire hasznos a tananyag**. Ezt követi az, hogy **mennyi örömet ad**, illetve **mennyire megterhelő a tanulás** (73%), **milyen az iskolai környezet** (67%), és hogy **milyenek a tanárok** (62%) (ábra).

A gyerekek legfeljebb 4 állítást választhattak ki egy listából, amelyek szerintük a legjobban jellemzik az iskolájukat. Ebben a tananyag hasznosságáról, a tanulásról, az iskolai környezetről és a tanárok bánásmódjáról jelölhettek meg pozitív és negatív állításokat, vegyesen.”

Hasznos a tananyag?

3-ból 1 gyerek mondta azt, hogy **nagyon sok hasznos dolgot tanul** az iskolában (30%), de ennél kétszer többen vélekedtek úgy, hogy **sok minden haszontalan**, amit tanulnak (63%). Az **általános iskolások** érzik leginkább **hasznosnak** a tananyagot (37%), míg a **gimnazisták** gondolják leginkább úgy, hogy sok **felesleges dolgot kell elsajátítaniuk** (70%).

Ritkán élvezetes a tanulás:

A gyerekek tizede mondta azt, hogy náluk csaknem mindig öröm tanulni.

Az általános iskolások az átlagosnál többen, a gimnazisták az átlagosnál kevesebben lelték benne örömeiket. A gimnazisták között az átlaghoz képest (63%) valamivel többen gondolták úgy, hogy a tanuláshoz vezető út „kimerítő és keserves” (66%).

Iskolai környezet:

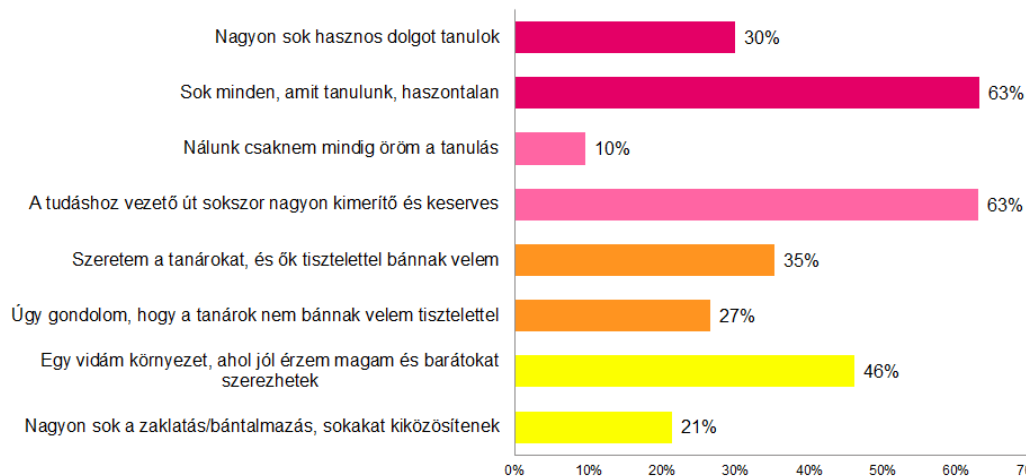
A gyerekek kevesebb mint a fele mondta azt, hogy az iskolájuk olyan vidám hely, ahol sok barátot szerezhetnek (46%). Ez független volt attól, hogy milyen típusú iskolába jártak.

A gyerekek ötöde jellemezte az iskoláját azzal, hogy nagyon sok a zaklatás, a bántalmazás és a kiközösítés (ld. Biztonság fejezet).

Számít a tanári bánásmód:

Többen mondták, hogy szeretik a tanáraikat, és azok tisztelettel is bánnak velük (35%), mint akik úgy érezték, hogy nem tisztelik őket eléggé (27%).

MIT GONDOLSZ AZ ISKOLÁDRÓL?

Ebben nem volt különbség aszerint, hogy milyen iskolába járnak a gyerekek, ugyanakkor összefüggött azzal, hogy **mennyire érzik, hogy a véleményüket figyelembe veszik az iskolában.**

Azoknak a gyerekeknek a háromnegyede érezte úgy, hogy figyelembe veszik a véleményüket, akik amúgy is pozitívan szóltak a tanáraikról. Azok közül pedig, akik a tisztelet hiányáról számoltak be, 81% úgy érezte, hogy nem számít a véleménye.

Az iskolai környezet meghatározza a tanuláshoz való kedvet:

A gyerekeknek a tananyaghoz és a tanuláshoz fűződő viszonya nagyban függ attól, hogy mit gondolnak az iskolai környezetről. Azok, akik szeretik a tanáraikat, vagy jó helynek tartják az iskolájukat, az átlagosnál pozitívabban ítélték meg a tananyag hasznosságát és nagyobb örömeiket lelték a tanulásban. Ugyanakkor akik úgy érezték, hogy a tanárok nem bánnak velük tisztelettel, vagy sok zaklatást, bántalmazást, kiközösítést tapasztalnak maguk körül, az átlagosnál jóval rosszabb képet festettek a tanulásról és a tananyag hasznosságáról.

ISKOLAI FEGYELMEZÉS

„Követik a házirendben előírt fokozatokat. Ha nem súlyos a megszegés, akkor megpróbálják szóban megbeszélni az érintett személlyel. Intő, figyelmeztető, fegyelmi tárgyalás, kirúgás, stb.”

Az egyik osztálytársadat gyakran csúfolják. Valaki beleköt a szünetben, és verekedéssé fajul a vita, amikor belép a tanár. Ha ilyesmi történik, általában mi a következménye? (Legfeljebb 3-at válassz!)

Egy bullying helyzetben kialakult iskolai verekedésre az iskolák **nagyon szerteágazó válaszokat adnak** a gyerekek jellemzése szerint. A fent leírt esetre a leggyakrabban a szülők értesítésével vagy fegyelmi eljárás indításával reagálnak: ezt a gyerekek 58%-a jelölte meg a három leggyakoribb következmény között. Jellemző, hogy leszidják a gyerekeket (51%), vagy közösen keresnek megoldást a történetekre (39%),

esetleg megvonnak valamit ezektől a gyerekektől (30%), és az is előfordul, hogy nem foglalkoznak az esettel (12%), vagy dolgozatot íratnak, egyest írnak be, vagy módosítják a tananyagot (12%).

Nem ritka tehát az olyan gyakorlat (eljárás nélküli megvonás vagy az iskolai teljesítmény befolyásolása), **amely ellentétes a törvényi előírásokkal.** A testi fenyegetés alkalmazása ugyanakkor nem jellemző az iskolákban (94 gyerek, 2% jelölte a legjellemzőbb válaszok között). Érdekes különbség található az általános és a középiskolások fegyelmezése között. Míg az előbbieknél a szidás (65%), az utóbbiaknál a szülők bevonása és fegyelmi eljárás indítása az átlagnál jellemzőbb (60–67%).

VEREKEDÉS ESETÉN HOGY FEGYELMEZNEK AZ ISKOLÁBAN?

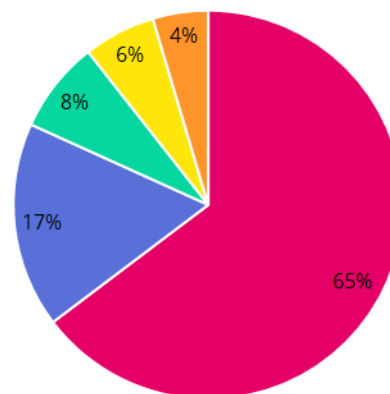

SZABADIDŐ

3-ból 2 gyereknek van lehetősége részt venni szabadidős, iskolán kívüli tevékenységben. **Minden 3. gyerek** azonban **kimarad ebből, elsősorban az időhiány miatt.** A gyerekek 8%-a azért nem jár el sportolni, zenélni vagy kulturális, művészeti programra, mert túl sok pénzbe kerül, vagy nincs rá lehetőség a lakóhelyükön. A gyerekek 6%-ának nem kelti fel semmi az érdeklődését (ábra).

RÉSZT VESZEL ISKOLÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEKBE, MINT PÉLDÁUL SPORT, ZENE, SZÍNHÁZ?

- Igen, vagy van a suliban lehetőség
- Nem, mert nincs rá időm
- Nem mert nincs rá lehetőség vagy pénz
- Nem, mert nem érdekel
- Nem, egyéb okokból

Egyenlőtlen hozzáférés:

A gyerekek iskolai háttere nagyon meghatározó abból a szempontból, hogy részt vesznek-e szabadidős tevékenységekben. A pénz, a lehetőségek és az érdeklődés hiánya a szakiskolába vagy szakközépiskolába járóknál jelent főként akadályt, lakóhely szerint pedig rosszabb a helyzetük a falvakban élő gyerekeknek. Az időhiány, az anyagi és hozzáférésbeli problémák őket érintik a leginkább, míg a fővárosiak között a legnagyobb azoknak az aránya, akik az érdeklődés hiánya miatt nem vesznek részt benne. Míg 10-ből 7 általános iskolás és gimnazista jár valahová az iskolán kívül, a szakgimnáziumokba járók közül 5-en, a szakiskolásoknál, szakközépiskolásoknál csak 4-en. Az időhiány leginkább a szakgimnáziumba járók számára jelent akadályt (28%), de a szakiskolába vagy szakközépiskolákba járók esetében is magasabb ez az arány (22%), mint az átlag.

RÉSZVÉTEL

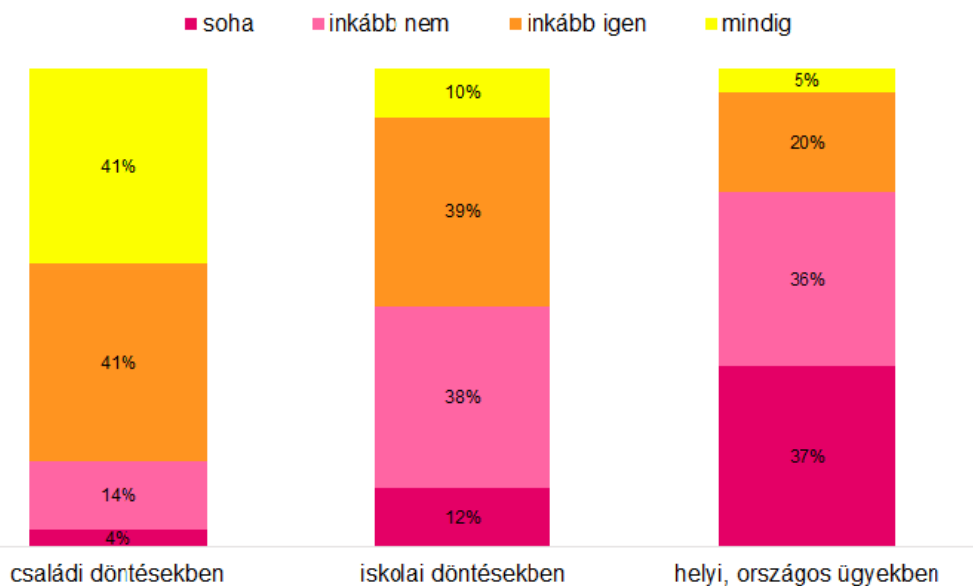
„Egy időben én is próbálkoztam, de mára már feladtam. Úgy érzem, senki sem hallgat meg minket, senki sem figyel arra, amit mondunk.”

VÉLEMÉNY

10-ből 8 gyerek úgy érzi, figyelembe veszik a véleményét a családi döntéseknél. Az iskolában már csak a gyerekek fele tapasztalja ugyanezt, a helyi, országos ügyekben (pl. oktatás, bűnmegelőzés stb.) pedig a gyerekek negyede.

A fiúk minden szinten elégedettebbek a véleményük figyelembevételével, mint a lányok – ez a különbség igazán a közügyekben látványos: a lányok 23%-a, a fiúk 32%-a érzi úgy, hogy számít a véleménye.

HOGY ÉRZED, FIGYELEMBE VESZIK A FELNŐTTEK A VÉLEMÉNYEDET A TÉGED ÉRINTŐ KÉRDÉSEKBEN?

A 15–17 évesek kevésbé gondolják úgy, hogy figyelembe veszik a véleményüket: a családi, illetve a helyi, országos döntésekben a 10–14 évesek 4–6%-kal elégedettebbek voltak a véleményük figyelembevételével, mint az idősebbek. A közügyekben való részvétel a falvakban élő gyerekek esetében a legmagasabb (30%), míg az iskolai döntéseknél a fővárosi gyerekek érzik a legjobban, hogy számít a véleményük (56%). A megyeszékhelyen lakó gyerekek közül mindkét esetben 10%-kal kevesebben érezték így.

A gyerekek véleményének figyelembevétele szorosan összefügg a biztonságérzetükkel.

Akik nagyobb biztonságban érzik magukat, azok azt is gondolják, hogy a véleményüket is jobban figyelembe veszik. Ez fordítva is igaz: azok a gyerekek, akik azt tapasztalják, hogy nem számít a véleményük, kevésbé érzik biztonságban magukat. A számok szintjén ez azt jelenti, hogy azok közül a gyerekek közül, akik nem érzik a családban biztonságban magukat, 65% érzi úgy, hogy nem veszik figyelembe otthon a véleményét, ami az átlag (20%) több, mint háromszorosa. Az iskolában is több mint másfélszeres ez az arány.

A gyermekek véleményének figyelembe vétele **az elfogadással is összefügg.** Azok között a gyerekek között, akik érezték már úgy, hogy nem fogadja el őket a családjuk, az átlagnál majdnem háromszor többen (50%) érezték azt is, hogy nem veszik figyelembe otthon a véleményüket. Az iskolában ugyanez az arány másfélszeres.

Kiaknázatlan diákönkormányzat:

Az iskolai diákönkormányzatoknak (DÖK) fontos szerepe van abban, hogy a diákok véleményét, érdekeit képviselje az iskolai vezetőség előtt. A gyerekek 87%-a számolt be arról, hogy működik náluk DÖK. Bár világos összefüggés van a gyerekek véleményének figyelembe vétele és biztonságérzete között, amikor arról van szó, hogy mi tenné biztonságosabbá az iskolát, az összes felsorolt eszközt fontosabbnak tartják a gyerekek, mint egy hatékony, felelős diákönkormányzatot (ld. Biztonság fejezet). A DÖK szerepét ugyanakkor jelentősebbnek ítélik ebben a 15–17 évesek, a fiúk, és azok, akik valamilyen negatív véleményt fogalmaztak meg az iskoláról (a véleményük figyelembevételéről, tananyagról, tanulásról, tanárokról). **A gyerekek több lehetőséget szeretnének az ország jövőjével kapcsolatos döntések befolyásolására.** 43%-kal a második legfontosabb lépésnek választották a jobb életfeltételek és jövőbeli lehetőségek megteremtését (ld. Jövő fejezet), mely különösen a 15–17 évesek számára jelentős.

Tüntetések:

Az utóbbi években több ezer diák tüntetett az oktatás minősége és helyzete miatt, erről a gyerekek kétharmada (3389 fő) fogalmazta meg a véleményét. A választ beküldők fele támogató hangon beszélt a tüntetésekről, ami az átlagnál jobban jellemezte a megyeszékhelyen élő, fővárosi, a szakgimnáziumba vagy gimnáziumba járó gyerekeket. Negyedüknek volt negatív véleménye a tüntetésekről, részben mert nem hisznek annak hatásában (16,8%), részben mert félnek annak következményeitől (8,6%).

„A véleménymegosztás nem biztonságos ma Magyarországon. Aki kimegy tüntetni, annak tudomásul kell venni, hogy érheti atrocitás emiatt. Én ezt vállalom, megyek tüntetni, és kiállok a jogaimért.”

„Az egyik ismerősömet az osztályfőnöke kínos szituációba hozta az osztálya előtt, mondván, hogy miért támogatja ezeket a tüntetéseket, amikor az ő iskolájukra ez nem vonatkozik, mivel alapítványi iskola. És büntudatot próbált kelteni benne, hogy miatta lehet, hogy a következő évben az iskola nem fog támogatást kapni, és be is zárhat.”

Azok a gyerekek, akik bármely szinten azt tapasztalják, hogy nem veszik figyelembe a véleményüket, magasabb arányban érzik a tüntetéseket haszontalannak, nem célravezetőnek. A választ beküldők negyede jelezte, hogy nincs erről kialakult véleménye,

vagy nem érinti a kérdés (23%). Magasabb arányban volt ez igaz a 10–14 éves (38%), a szakiskolás vagy szakközépiskolás (31%) és a faluban élő gyerekekre (31%), valamint azokra, akik nem tájékozódhatnak megfelelően.

INFORMÁCIÓ

„A gyermekjogok ismeretlenek a tanárok számára! Megalázóan viselkednek, cinikusak és visszaélések vannak, tisztelet a nagyon kevés kivételnek!”

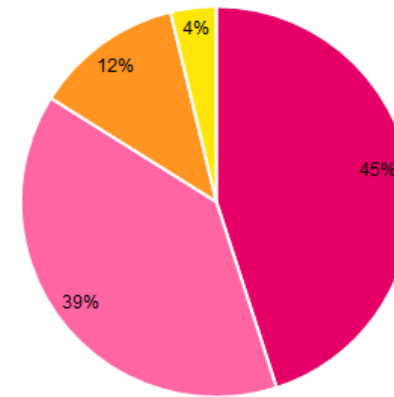
„Kati néni a német tanárunk, vele sokat szoktunk beszélgetni, mindenről. Például a szerelemről, az életünkről, arról, hogy kivel szoktuk megbeszélni a gondunkat, bajunkat, de arról is, ha valami baj van a családban.”

A tájékozódás korlátai:

A gyerekek 84%-a fontosnak tartja, hogy képből legyen a legfrissebb információkkal, hírekkel kapcsolatban, ugyanakkor a kitöltők 45%-a sok mindent nem ért vagy nem tudja hol tájékozódjon. Míg a fiúk fele, a lányoknak csak harmada tájékozódik rendszeresen, és a megértésben is inkább a lányok jeleztek nehézségeket. A gyerekek 12%-át nem érdeklik a hírek, de csak 4%-uk mondta, hogy azért nem tájékozódik, mert amikor megpróbálja, nehezen érti, hogy miről van szó.

A tájékozódás terén érezhető a különbség a gimnáziumba, illetve a szakiskolába, szakközépiskolába járó gyerekek között. Utóbbiak érdeklődése kisebb, és jobban érinti őket a hatékony tájékozódás kudarca (a gimnazistákhoz képest 10%-kal kevesebben tájékozódhatnak rendszeresen, 5%-kal többen vannak, akiket nem érdekelnek a hírek.) A tájékozódásban nincs nagy különbség az életkorok alapján (1–5%).

FONTOS NEKED, HOGY KÉPBEN LEGYÉL A LEGFRISSEBB INFORMÁCIÓKKAL (HÍREKKEL, ESEMÉNYEKKEL)?

- Igen, de nehézségekbe ütközöm
- Igen, rendszeresen tájékozódok, naprakész vagyok
- Nem, mert nem érdekel
- Nem, mert amikor tájékozódni próbáltam nehezen értettem, hogy miről van szó

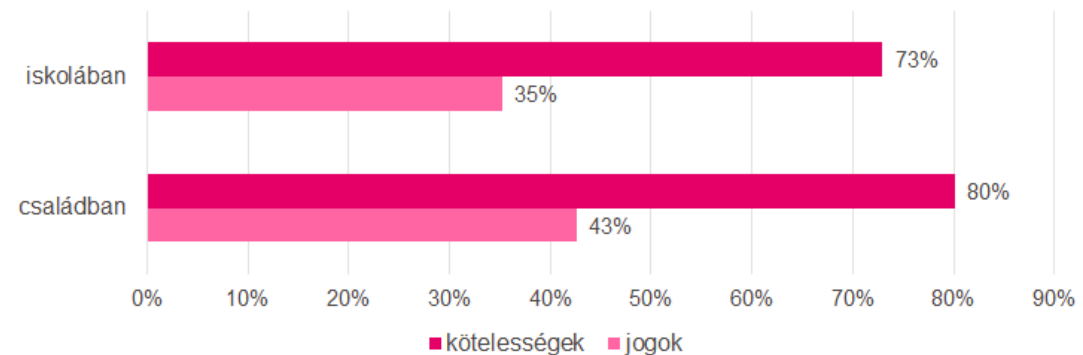
Először a kötelességek, aztán a jogok?

Fele annyi gyerekkel beszélgetnek a jogairól, mint a kötelességeikről. 5-ből 4 gyerek hallott a kötelességeiről, de csak 2-vel beszéltek a jogairól. A fővárosban némileg jobb ez az arány – ott a gyerekek kb. fele hallott a jogairól –, és több fiú (47%) kap róla információt, mint lány (41%). Mindkét témáról inkább a családban esik szó.

Fehér foltok és tabuk a tájékoztatásban:

A gyerekek jelentős része nem jut információkhoz a bántalmazásról (ld. Biztonság fejezet), és sok gyerek és felnőtt között tabu a drog és a szexualitás (ld. Egészség fejezet).

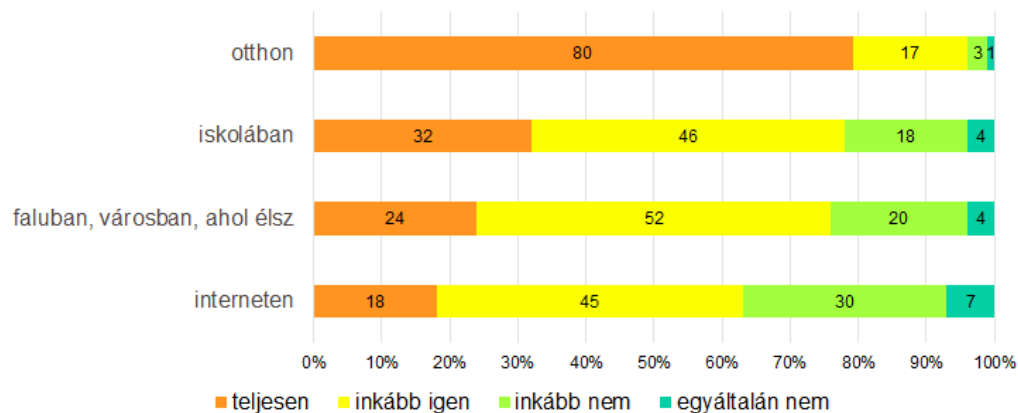
BESZÉLTEK-E OTTHON VAGY AZ ISKOLÁBAN A JOGOKRÓL ÉS A KÖTELEZETTSÉGEKRŐL?

BIZTONSÁG

A gyerekek többsége biztonságban érzi magát a közösségében. Otthon a válaszadók 97%-a, az iskolában 78%-uk, a lakóhelyén már csak 76%, az interneten pedig 63%-uk érezte így (ábra).

MENNYIRE ÉRZED MAGAD BIZTONSÁGBAN?

BIZTONSÁG OTTHON

A válaszadó gyerekek otthon érzik magukat a leginkább biztonságban: **5-ből 4 gyerek teljesen (80%)**, további 17% pedig inkább érzi biztonságban magát. Kb. a gyerekek 3%-a mondta csak, hogy inkább nem, vagy egyáltalán nem érzi magát biztonságban otthon. Biztonságérzetük összefüggött a

családdal eltöltött idővel: azok közül, akik úgy gondolják, hogy túl sok időt kell a családjukkal tölteniük, az átlagosnál (97%) kevesebben érzik biztonságos helynek az otthonát (87%). Míg akik elégedettek a családdal töltött idővel, ott még magasabb ennek aránya (99%).

BIZTONSÁG AZ ISKOLÁBAN

A gyerekek többsége számára az iskola biztonságos hely, de így is **minden ötödik gyerek nem érzi ott magát biztonságban (22%)**. A szakiskolások, szakközépiskolások között ez jóval jellemzőbb probléma (34,5%) míg a gimnazistákra az átlagnál kevésbé igaz (18%). A gyerekek biztonságérzete véleményük figyelembevételén kívül (ld. Vélemény fejezet) összefügg a bántalmazással, az arról szóló információkkal, és azzal, hogy mennyire sokféle felnőtt vagy biztonsági eszköz veszi őket körül az iskolában.

Bántalmazás:

Azok, akik nem érzik magukat biztonságban az iskolában, nagyobb arányban számoltak be bántalmazásról (49%), mint akik biztonságban érzik magukat (14%). A gyerekek ötöde szerint az iskolájuk egyik legfontosabb jellemzője a sok zaklatás, a bántalmazás és a kiközösítés (21%, ld. Iskola fejezet). Az általános iskolások 30%-a tapasztalt ilyet, a szakiskolások és szakközépiskolások 27%-a, a szakgimnáziumba járók 22%-a, míg a gimnazisták csupán 15%-a számolt be bántalmazó léggörőről.

Számít, hogy ebben mennyi támogatást kapnak a gyerekek. **Akikkel beszélnek az iskolában arról, hogy mit tegyenek, ha bántják őket, azok között az átlagnál többen érzik magukat biztonságban (86%)**, míg akiknél nincs erről szó, ott kevesebben (73%).

Elérhető felnőttek és eszközök:

Számít az is, hogy hányféle biztonsági eszköz vagy segítő személy veszi körül a gyerekeket. A gyerekek egy felsorolásból kiválaszthatták, hogy milyen biztonságtechnikai eszköz vagy biztonsági személyzet (beléptető kapu, biztonsági kamera, biztonsági őr vagy iskolarendőr), támogató személyzet (iskolai bűnmegelőzési tanácsadó, gyermekvédelmi felelős, iskolapszichológus, más támogató személy vagy szervezet), egészségügyi személyzet (gyógypedagógus, iskolaorvos, védőnő) van az iskolájukban, vagy működik-e diákönkormányzat. **Azok közül, akik csak egy típusú szolgáltatás meglétéről számoltak be, csupán 60% érzi magát biztonságban az iskolában, míg azok közül, akik mind a négy lehetőséget elérhetőnek látják valamilyen formában, már 82% érzi magát biztonságban.** A gyerekek majdnem fele mind a 4 típusú szolgáltatás közül bejelölt legalább egyet.

Első az elfogadás és a figyelem:

A gyerekek szerint elsősorban **az tenné biztonságosabbá az iskolát, ha senkivel sem bánnának csak azért rosszabbul, mert különbözik a többiektől** (56%), és ha több olyan felnőtt szakember dolgozna az iskolában, akihez bizalommal fordulhatnak a problémáikkal (46%). Elsősorban tehát az egyenlő bánásmódot, a velük bizalmas viszonyban levő felnőttek jelenlétét (46%) és a bántalmazás megszűnését (34%) tartják fontosnak és csak ezt követi a több és jobb biztonságtechnika (23%), illetve, hogy az iskola környékén ne lehessen alkoholt vagy drogot venni (16%).

MI TENNÉ BIZTONSÁGOSABBÁ AZ ISKOLAI KÖRNYEZETET?

BIZTONSÁG A LAKÓHELYEN

Minden 4. gyerek szerint nem biztonságos a lakóhelye. A fővárosiak kevésbé érzik biztonságban magukat (10-ből 7-en), mint a falusiak (10-ből 8-an). A fiúk körében erősebb a biztonságérzet (81%), mint a lányoknál (74%).

BIZTONSÁG AZ INTERNETEN

A gyerekek **legkevésbé az interneten érzik magukat biztonságban**: 5-ből 3-an mondták, hogy az interneten biztonságban vannak. Életkor vagy iskolatípus szerint ebben nincs különbség, de a fiúk és a lányok között nagy az eltérés.

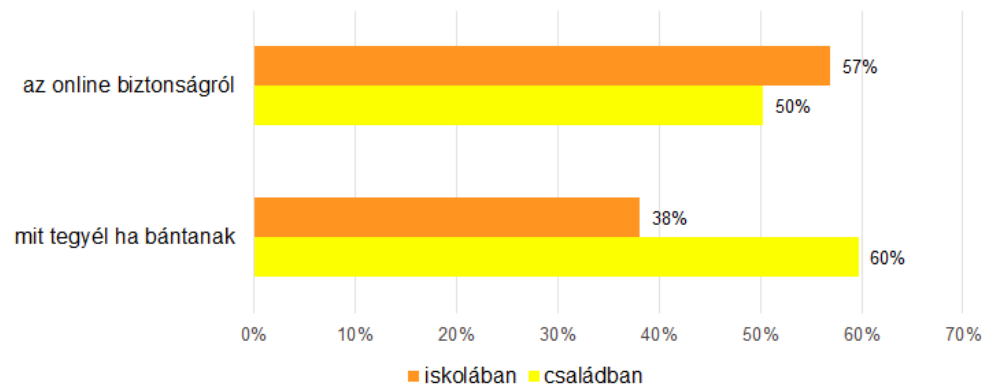
Míg a válaszadó fiúk 77%-a mondta, hogy biztonságban érzi magát az interneten, a lányok közül csupán 57% válaszolta ugyanezt. A fővárosi kitöltők valamivel nagyobb biztonságban érzik magukat az interneten (68%), mint a többi településtípuson élők (63%).

INFORMÁCIÓ A BÁNTALMAZÁSRÓL

A gyerekek jelentős részével nem beszélnek arról, hogy mit tegyenek, ha bántják őket. A családban a gyerekek 40%-a, az iskolában 62%-uk nem hall erről.

Az online biztonságról viszont több szó esik az iskolákban, mint otthon, ahol csak a családok felében beszélgetnek a gyerekekkel.

BESZÉLTÉL A FELNŐTTEKKEL OTTHON VAGY AZ ISKOLÁBAN ARRÓL, HOGY MIT TEGYÉL, HA BÁNTANAK ÉS AZ ONLINE BIZTONSÁGRÓL?

ESÉLYEGYENLŐSÉG

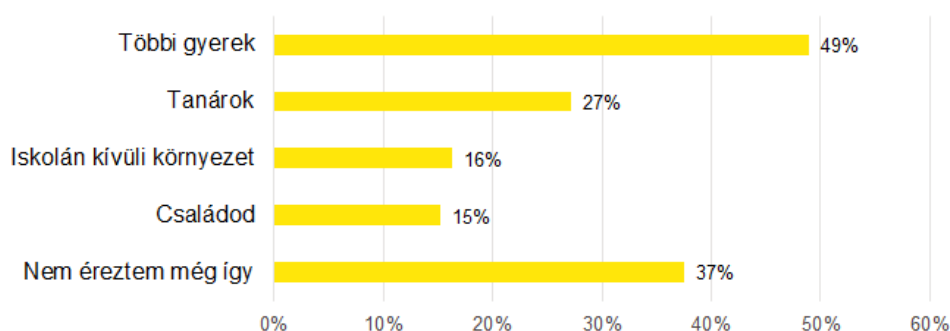
„Az embereknek elfogadóbbnak kell lenni, nem kell mindenkit tönkre tenni azért, mert nem olyan, mint te.”

A gyerekek fele érezte már úgy, hogy nem fogadja el a többi gyerek, míg a tanárokkal a gyerekek 27%-ának volt ilyen tapasztalata. Az iskolán kívül ilyen bánásmóddal a gyerekek 16%-a találkozott, míg a családban a gyerekek 15%-a. A lányok minden esetben nagyobb arányban érezték már úgy, hogy nem fogadják el őket, ami főként a családban szembetűnő, ahol ez a különbség kétszeres.

44 kitöltő nonbináris neműként határozta meg magát, esetükben minden téren kétszer vagy háromszor nagyobb volt azoknak az aránya, akik úgy érezték, hogy nem fogadják el őket.

A gyerekek fele gondolja úgy, hogy neki jobban meg kell küzdenie az álmáért, mint a társainak. Ez a kérdés a kérdőív összes témakörével kapcsolatot mutat, és az élet bármely területén tapasztalt pozitív vagy negatív élmény befolyásolhatja ezt az érzést.

ÉREZTED MÁR ÚGY, HOGY NEM FOGADNAK EL VAGY ROSSZABBUL BÁNNAK VELED VALAMILYEN TULAJDONSÁGOD MIATT?

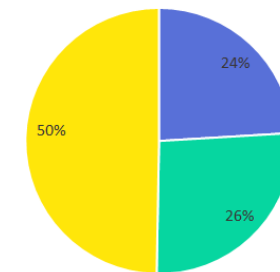

A gyerekek elsősorban több elfogadásra és odafigyelésre vágnak annak érdekében, hogy jobb esélyeik legyenek. A válaszadók fele fogalmazta meg a két legfontosabb dolog között, hogy az segítene, ha környezetük elfogadóbb lenne és/vagy ha találnának valakit, aki jobban odafigyel rájuk. A gyerekek negyede olyan lépéseket részesített előnyben, amelyek több lehetőséghez juttatják a családját és/vagy ha könnyebben hozzáférnének minden szolgáltatáshoz. A maradék negyedük egyszerre vágyik nagyobb elfogadásra és több lehetőségre.

MENEKÜLTEK

3094 gyerek írt szöveges véleményt arról, mit gondolnak a menekültekről. A gyerekek fele pozitívan, valamivel több mint negyede negatívan viszonyult hozzájuk, és kicsit kevesebb, mint negyedük pedig kitérő, hárító választ adott.

MI SEGÍTENE ABBAN, HOGY EGYENLŐ ESÉLYEID LEGYENEK?

- Nagyobb elfogadás, több figyelem és több lehetőség
- Több lehetőség
- Nagyobb elfogadás, több figyelem

A szöveges választ beküldők viszonyulása leginkább a lakóhelyükkel mutatott összefüggést.

A fővárosiak jóval pozitívabban és kevésbé negatívan viszonyultak a menekültekhez, mint a faluban élők. A megyeszékhelyeken és a városokban élők véleménye inkább a faluban élőkéhez közelített.

„Nekem semmi bajom sincs velük. Ugyanolyan emberek, mint mi. Egy olyan általános iskolába jártam, ahol külföldi gyerekek integrálását is segítették, tehát felvettek esetleg menekült státuszú vagy külföldről érkező gyerekeket is, és hogy őszinte legyek, sokkal jobb környezet volt, mint a mostani iskolámban. Sokkal elfogadóbban kezeltek mindenkit, és ezáltal sokkal családiasabb volt a légkör. Ott nem kellett rettegni a tanároktól vagy attól, hogy a társaim valamilyen tulajdonságom miatt másként kezelnek.”

„Nem tartok tőlük, nem is tartom őket ellenségnek csak azért, mert más a vallásuk, életvitelük, megjelenésük, viszont nem tartom pozitív dolognak az ellenőrizetlen és kontrollálatlan bevándorlást.”

„Nem foglalkoztat a téma, nem tudok hozzászólni. A szüleim örülnek, hogy nálunk nincsenek, és körülbelül ennyit tudok róla.”

„Szerintem menjenek máshova. Én értem, hogy háború van náluk, és én is elmennék ebben a helyzetben. Csak azt nem értem, hogy miért akarja ez a Soros György, hogy idejőjenek.”

CSALÁD

„Anyával többet szeretnék játszani, mert vele csak ritkán tudok, akkor a hoteles játékkal játszunk.”

„Én kutyát szoktam sétáltatni. De otthon mindenki a saját problémájával van elfoglalva. Én gépezek, a szüleim tévénének. Mindenki a saját univerzumában van, de azért szoktunk beszélgetni, elmondom, hogy mi történt az iskolában.”

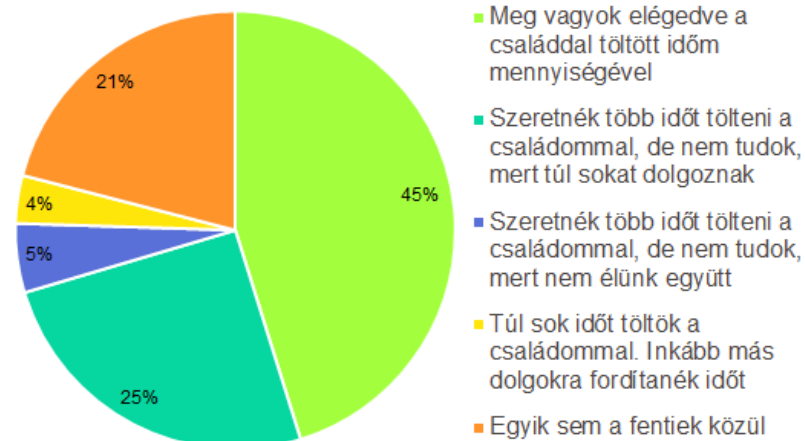
AZ EGYÜTT TÖLTÖTT IDŐ

A gyerekek közel fele meg van elégedve a családjával töltött idő mennyiségével. A lányok kevésbé elégedettek, a fiúk viszont nagyobb arányban érzik a családdal közös időt túl soknak – bár összességében alig-alig vélekedtek így a gyerekek. Negyedük szeretne több időt tölteni velük, de nem tud, mert a családtagjai túl sokat dolgoznak. A válaszadók töredékének jelent ebben akadályt a különélés, minden 5. gyerek ugyanakkor egyik állítással sem értett egyet. Bár ennek pontos okához csak egy új lekérdezés vinne közelebb, a kutatásban közreműködő gyerekek véleménye szerint emögött az állhat, hogy a gyerekek leterheltek, és valójában ők azok, akik nem tudnak elég időt szánni a családra.

FEGYELMEZÉS

A családok fegyelmezési szokásait egy hétköznapi konfliktushelyzetben tapasztalt 3 leggyakoribb következmény alapján vizsgáltuk. A kérdéses eset szerint, ha a gyerekek nem érnek haza a megbeszélt időpontra, a szülők reakciója a legtöbb esetben nem erőszakos, hanem helyreállító (49%) és megértő (44%). A büntetés a gyerekek ötöde szerint jellemző (19%-uktól többnyire megvonnak valamit), míg az érzelmi erőszakra (11%) vagy elhanyagolásra utaló bánásmód (7%) és a fizikai erőszak (3%) kevésbé, de így is megjelennek, még ha figyelmeztető mértékben is.

MENNYI IDŐT TUDSZ A CSALÁDODDAL TÖLTENI?

HOGYAN FEGYELMEZNEK OTTHON?

EGÉSZSÉG

ORVOSI ELLÁTÁS

„Megvizsgálták a nemi szervét mindenkinek, és az ablakon nem volt függöny...”

„Csak annyi, hogy tinikorban itt tapiznak minket, és nem kérdeznak, hogy szabad-e.”

„3 orvosból 2 nem vette észre, hogy vakbélgyulladásom volt. A kórházban ugyanekkor órákat kellett várni az ultrahangra, hiába szólt a kezelőorvos, hogy sürgős.”

„18 év alatt szülői engedély kell, hogy segítséget kapjak. Nem mehettem pszichológushoz, pedig kellett volna, és pont a szüleim miatt. Nőgyógyászhoz sem mehettem el, pedig azt hittem, terhes lettem. Nem tudtam senkihez fordulni.”

„Igen. Azt mondta az orvosom, hogy nincsenek is olyan tüneteim, mint amiket mondok, és azt mondta, hazudok.”

„A gyógyszerek drágák, és a kórházak (amelyek nem voltak eu-s pénzült felújítva) borzasztóan néznek ki.”

A kitöltők 98%-a hozzáfért az egészségügyi szolgáltatásokhoz, azonban közel **minden 3. gyerek elégedetlen volt az ellátással**. A mintában a településtípusok és megyék szerint nem volt ebben szignifikáns különbség. A kitöltők negyede (1293 fő) osztotta meg az orvosokkal, egészségüggyel kapcsolatos tapasztalatait, ahol főként a negatív élményeikről számoltak be.

Minden 3. válasz az orvos viselkedését, minden 4. az orvos valamely mulasztását emelte ki

– például gumikesztyű használatának elmulasztását, valamilyen téves diagnózist, stb.–, és a negyedüknél kevesebben az egészségügyi szolgáltatás külső körülményeiről fogalmaztak meg kritikát. 66-an, **a szöveges választ beküldők 5%-a számolt be olyan esetről, ahol az orvosi élményük során valamilyen szexuális határátlépés történt**. Ez főként a 15–17 éveseket (71%) és a lányokat (85%) érintette. Közöttük 53 válasz az orvos viselkedése miatt negatív élményként számolt be a vizsgálatról. Az összes beérkezett válasz csupán 20%-ában jelent meg pozitív élmény.

MENTÁLIS EGÉSZSÉG

„Jobb lenne, ha az iskolák nagyobb hangsúlyt fektetnének a diákok mentális állapotára. Mivel manapság a depresszió és a szorongás szinte már népbetegségnek számít, így nagyon sok gyerek szorongó, sokuk alacsony önértékeléssel és önbizalommal bír. Az iskolapszichológus gyakrabban beszélgethetne a gyerekekkel, hisz mint érintett, tudom, hogy nehéz egy idegenhez odamenni és segítséget kérni. Az én iskolámban nem is tudjuk az iskolapszichológus nevét vagy elérhetőségét (viszont van ún. stresszkezelő csoport, ami nagyon jó ötlet szerintem).

10-ből 4 kitöltő érezte, hogy szüksége van segítségre lelki, mentális vagy alkohollal, droggal, függőséggel kapcsolatos problémái miatt, de csak 2 kért segítséget, és 1 volt elégedett az ellátással. A gyerekek ötöde azért nem kért segítséget, mert nem tudta, mit tegyen (8%), szégyellte (6%), vagy mert nem volt elérhető ellátás (5%). **A lányok még jobban magukra maradnak a kérdéseikkel, problémáikkal.**

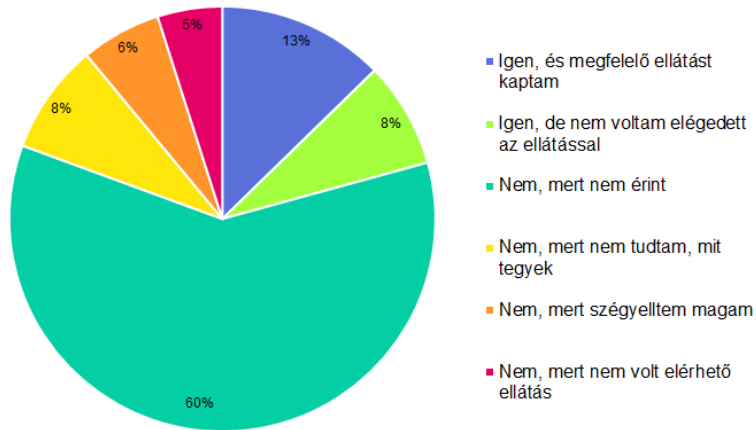
Gondjaikat valamivel nagyobb arányban (7%) szégyellik, mint a fiúk (5%), és kétszer akkora arányban nem tudják, mit tegyenek (10%), mint a fiúk (5%). Az idősebb korosztály kicsit tanácstalanabb: míg a 10–14 évesek 7%-a, a 15–17 évesek 9%-a nem tudta, mit tegyen.

Bár a magukat nonbinárisként jellemző kitöltők száma igen alacsony, figyelemre méltó, hogy az ő érintettségük nagyjából az átlag kétszerese. Közöttük 10-ből 7-en szerettek volna mentális, lelki kérdéseikkel segítségért fordulni valakihez, ebből 5-en kértek és 3-an nem voltak elégedettek (az átlaghoz képest négyszer annyian). A szégyen (9%) és a tanácstalanság (14%) is az átlagnál nagyobb arányukat érintette.

Az odafigyelésnek nagy jelentősége van abban, hogy a gyerekek hogyan kezelik mentális problémáikat. Nagyobb arányban nem kértek segítséget (vagy nem voltak azzal elégedettek) azok, akik több odafigyelésre vágnak az egyenlő esélyek érdekében (40% körül az átlagos 28%-hoz képest).

VOLT OLYAN, HOGY SEGÍTSÉGET KERESTÉL LELKI, MENTÁLIS PROBLÉMÁK, VAGY DROGGAL, ALKOHOLLAL, FÜGGŐSÉGGEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK MIATT?

SZEXUALITÁS

„Nekünk volt felvilágosítás. Szexuális betegségekről volt szó, meg az óvszerről. Mutogattak eszközöket.”

„Nem merek elmenni nőgyógyászhoz, mert nem lettem megfelelően tájékoztatva az ezzel kapcsolatos dolgokról.”

A gyerekek kb. felével (47%) beszéltek a szexualitásról a családban. 10-ből 4 gyerekkel beszéltek erről a 10–14 évesek, a fiúk, a faluban élők és az általános iskolába vagy szakiskolába, szakközépiskolába járók közül, míg a 15–17 éveseknél, a lányoknál, a fővárosiaknál és a gimnáziumba járóknál valamivel kevésbé tabu otthon a szexualitás. Közülük 10-ből 5-tel beszéltek már erről.

Az iskolai felvilágosítás esetén nem látszik ilyen különbség a két korosztály vagy nem között, de a szakiskolákban és szakközépiskolákban kevesebben hallanak erről a témáról (32–33%), mint átlagosan (40%).

DROG, ALKOHOL

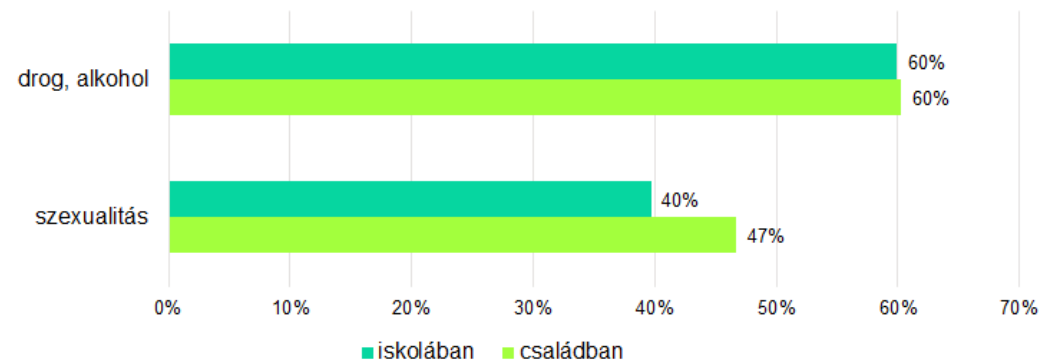
„(...)volt tavalys egy csávó, aki bejött, elmondta, hogy nem jó a drog, meg káros. Azt ennyi.”

„Drogról meg alkohorról igen, az osztályfőnökkel, azt beszéltük meg, hogy nem szabad csinálni.”

10-ből 6 gyerek mondta, hogy beszéltek már felnőttekkel a drogokról, alkohorról. Ez inkább a 15–17 éves korra toródik: a 10–14 évesek felével, a 15–17 évesek kétharmadával beszéltek már erről. Az iskolákban inkább a lányokkal beszélgetnek erről (62%), mint a fiúkkal (55%), de iskolatípusok szerint is látható ebben különbség. Az általános iskolában, szakiskolában és szakközépiskolában kevesebben hallottak a drogról és alkohorról (52–56%), mint a szakközépiskolában és gimnáziumban (61–65%).

Ehhez képest éppen az előbbieket tartották fontosnak a drog- és alkoholproblémák kezelését az iskolai biztonság megítélésében. Az általános iskolák, szakiskolák vagy szakközépiskolák gyerekei 21%-a említette a legfontosabb lépések között, hogy ne lehessen drogokat és alkoholt venni és fogyasztani az iskola környékén, míg a gimnazistáknak csak 14%-a. Ráadásul kétszer annyian tartották a legfontosabb problémák egyikének, hogy túl sok a drog/alkoholfogyasztó a környezetükben (11%), mint a gimnazisták (6%).

BESZÉLTÉK A FELNŐTTEK OTTHON VAGY AZ ISKOLÁBAN AZ ALKOHOLRÓL, A DROGOKRÓL ÉS A SZEXUALITÁSRÓL?

JÖVŐ

„Németországban fogok élni, kocsiszerelő leszek. Azért akarok Németországba menni, mert ott több pénz lehet keresni. Sokat kell még tanulnom. Megpróbálom majd. A tesóm gyárban fog dolgozni, lehet, azt a szakmát is kitanulom. Lesznek gyerekeim, de ez anyukámmal úgyis meg lesz beszélve. Várom a jövőbeli dolgokat.”

„Nem tudom, mi lesz, nem tervezek, mert úgy sem úgy lesz, ahogy én akarom, attól függ, mit dob a sors.”

„Szeretném, ha az emberek mentalitása az országban változna, ha néha gondolkoznának is, és kiállnának magukért, és nem sülyednének passzivitásba.”

„A klímaváltozás súlyos probléma, amit nem kezelünk helyén. Sokkal több energiát kéne befektetni környezetkímélő projektekre.”

A kutatásba bevont gyerekek szerint a kérdőív témái közül a jövő témaköre számít a legfontosabbnak. A gyerekek 3 legfontosabb aggodalmukat választhatták ki a felsorolt lehetőségek közül. A kitöltők **leginkább attól félnék, hogy nem találnak munkát (44%), ezt szorosan követi az éghajlatváltozás miatti szorongás (40%) és a háborútól vagy terrortámadástól való félelem (39%)**. Minél idősebb gyerekről van szó, annál inkább tartanak attól, hogy nem lesz munkájuk. A 10–14 évesek harmada, a 15–17 évesek majdnem fele fél ettől. Míg a gimnazisták 47%-a tart az éghajlatváltozástól, a többi iskolatípusban csak 30% körül van azoknak az aránya, akik jelezték ezt az aggodalmukat.

A lányok pedig jobban félnék a háború vagy terrortámadás lehetőségétől (42%), mint a fiúk (30%). A gyerekek kb. 30%-a fél attól, hogy nem lesznek körülötte olyan családtagok, barátok stb., akik támogatják, de a lakhatás is hangsúlyosan látszik a válaszokból (24%). **Az elvándorlás és bevándorlás is aggodalommal tölti el a gyerekeket, de az előbbi majdnem kétszer annyira jellemző.** A válaszadó gyerekek a legkevésbé a környezetükben való túl sok drog- vagy alkoholfogyasztástól tartanak (8%).

Szembetűnő, hogy a minden 10. gyerek mondta csak azt, hogy nem aggódik a jövő miatt. Az általános iskolások és a szakiskolások, szakközépiskolások között az átlagnál több az optimista, de a nem, az életkor és a lakóhely szerint ebben nem volt különbség.

A JÖVŐVEL KAPCSOLATBAN MI AGGASZT LEGINKÁBB?

Oktatást, munkát, beleszólást!

A gyerekek szerint Magyarország azzal tudja leginkább jobbá tenni a gyerekek helyzetét most és a jövőben, ha jó minőségű oktatást és álláslehetőségeket biztosít. Ezt 5-ből 4 gyerek hangsúlyozta. A második legfontosabb dolognak azt tartják a gyerekek, hogy több lehetőséget kapjanak az ország jövőjével kapcsolatos döntések befolyásolására (5-ből 2-en emelték ezt ki).

Fontos szerepet tulajdonítanak a környezetvédelmi intézkedéseknek és az egyenlő bánásmódnak (38% és 37%) is, de a békét is negyedük emeli ki a legfontosabb 2 dolog között. A gyerekek számára az állami, önkormányzati és szociális támogatások a leghátrább sorolódnak.

MIVEL TEHETNÉ JOBBÁ MAGYARORSZÁG AZ ÉLETEDET ÉS A JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEIDET?

VISSZAJELZÉS

„Köszönöm szépen, hogy elvégzik ezt a kutatást, később kíváncsi lennék hogy mire jutottak ezzel, mert jó indítvány arra, hogy valami megváltozzon. A fiatalság önmagában nem tudja megvédeni a saját jogait sajnos, ezért fontosak az olyan felnőttek, akik már letettek valamit az asztalra, és belátják, hogy a fiatalság a jövő, és a mostani fiatalság nem a magyar jövőt választja ezekkel a feltételekkel. (...) Köszönöm, hogy meghallgattak, ha ezt nem is olvassa el senki, én akkor is többnek érzem magam.”

„Nagyon tetszik ez a kampány, végre a gyerekek is felszólalhatnak, elmondhatják, amit szeretnének.”

„Remélem, tényleg eljut ez az országok vezetőihez, és meghallgatják a véleményünket.”

„Hasznos kezdeményezésnek tartom ezt a programot, és remélem, hogy célba ér.”

„Örülök, hogy vannak ilyen kezdeményezések! Van remény arra, hogy egy számunkra jobb oktatási rendszer alakuljon ki.”

„Remélem, ezeknek a kérdőíveknek az összesítése tényleg eljut az ENSZ-hez és Magyarország kormányához. A fiatalok véleményét jobban figyelembe kéne venni.”

„Nem, de köszi a lehetőséget! ☺
Remélem, lesz gyümölcse ezeknek a kérdőíveknek!”

„Csak annyi, hogy remélem, lesz eredménye ennek a kezdeményezésnek.”

„A véleményem, javaslataim már leírtam. Bízom benne, hogy eljut „magasabb” körökbe, az anonimitásom tényleges megtartásával.”

„Nagyon örülök annak, hogy valaki (főleg ha az ENSZ) végre tényleg foglalkozik a magyar oktatással és a fiatalok sorsával. Remélem, sikerül ezzel változást hozni az oktatásba és a politikai helyzetbe.”

„Remélem, minden vélemény eljut az ENSZ-hez. Mert mindenki és minden gondolkodásmód számít! Ezt gyakran a felnőttek is elfelejtik!”

„Tetszik a kezdeményezés, remélem, eljut a dolog valameddig! Hajrá!”

KÉSZÍTETTE:

HINTALOVON
Gyermekjogi Alapítvány

**Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány
2019.**

Szerzők:

Németh Barbara
Balogh Karolina

Külön köszönet:

Lányi Orsolya
Hamza Emese
Varga Zsolt
Kun Zsuzsanna
Farkas-Németh Anna (fordítás)
Vojnits Péter (fordítás)
Gyermekjogi Követek

és

Társaság a Szabadságjogokért (fókuszcsoportok)
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (akadálymentes
kérdőív)